

AKTIVITETSPLAN 2025 OMSTÄLLNING SKARABORG

INLEDNING

Under 2024 har stora kliv tagits för att möta den industridrivna gröna omställningen inom ramen för Omställning Skaraborg. Arbetet har utgått från de sex utpekade insatsområdena och den aktivitetsplan för 2024 som beslutades i direktionen den 26 januari 2024.

En aktivitetsplan för 2025 har tagits fram där flera av aktiviteterna som påbörjades under 2024 fortsätter enligt plan och nya aktiviteter tillkommer utifrån identifierade behov.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av aktiviteterna har skett kvartalsvis till direktionen och större insatsområden löpande och vid behov. Aktiviteterna kommer att följas upp på liknande sätt under 2025.

OFÖRÄNDRADE INSATSOMRÅDEN

Aktivitetsplanen tar fortsatt utgångspunkt i de insatsområden som beskrivs i uppdraget för Omställning Skaraborg.

- Samhällsplanering
- Etablering
- Kompetens
- Skaraborgs attraktionskraft
- Social hållbarhet
- Samverkan och finansiering

Samhällsplanering

Etablering

Kompetens

Skaraborgs attraktionskraft

Social hållbarhet

Samverkan och finansiering

Uppdelningen är ett sätt att strukturera arbetet och dess genomförande. Det finns flera beroenden mellan de olika områdena, varför samverkan är viktig. Under 2025 kommer flera samarbeten stärkas.

AKTIVITETSPLANENS INNEHÅLL

Det finns många aktiviteter som behöver genomföras för att omställningen i Skaraborg ska lyckas. Dessutom kommer arbetssätt fortsatt behöva anpassas för bästa resultat. För att få kraft i Omställning Skaraborg har därför en avgränsning gjorts och aktivitetsplanen fokuserar på de aktiviteter som behöver extra prioritet nu.

För bästa måluppfyllelse och effektivitet kommer aktivitetsplanen i relevanta delar samordnas med Skaraborgsgemensamma insatser inom digitalisering och kommunernas beslutade åtagande inom Klimat 2030.

Planen innehåller aktiviteter som ska drivas inom Omställning Skaraborg och resursättas av personer på kommunalförbundet, i kommunerna och vid behov även hos andra samverkansaktörer. Allt eftersom prioriterade aktiviteter är resurssatta och ändamålsenliga arbetssätt etablerade kan aktivitetsplanen uppdateras. Ändringar av betydelse kommer att lyftas i direktionen.

AKTIVITETER I PLANEN 2025

SAMHÄLLSPLANERING

En ändamålsenlig samhällsplanering skapar nödvändiga förutsättningar för omställningsarbetet. Direktionen har pekat ut bostadsförsörjning, energi- och transportinfrastruktur som de mest prioriterade områdena att samverka kring.

Färdplan Bostäder 2030

För att säkerställa den bostadsförsörjning som omställningen kräver behövs en gemensam plan, som möjliggör för kommunerna att möta bostadsbehovet. Planen benämns Färdplan Bostäder 2030 och utgår från målen i den Delregionala utvecklingsstrategin och den genomförda bostadsförsörjningsanalysen.

Under 2025 kommer det verktyg som tagits fram för djupanalys av planberedskap implementeras och analyser genomföras i Skaraborgs kommuner. De samlade resultaten från djupanalyserna kommer att kopplas till tidigare genomförd målgruppsanalys för att säkerställa att detaljplanerna motsvarar identifierade målgrupps behov.

Insatser kommer genomföras för att skapa förutsättningar för ökad rörlighet på bostadsmarknaden och potentialen i befintligt bostadsbestånd studeras. Även utökad samverkan inom social hållbarhet och mobilitet undersöks under året.

Energiförsörjningsplan

De insatser som behöver genomföras för att säkerställa energiförsörjningen har identifierats och sammanfattats i den gemensamma energiförsörjningsplanen för Skaraborg (beslutad i direktionen 2024-12-06). Planen innefattar strategier och handlingsplaner för insatser som konkretiserar målsättningarna. En viktig uppgift blir att aktivt påverka beslutsfattare som äger frågorna framåt.

Initialt under 2025 planeras lansering och gemensamma förankringsaktiviteter. Kommunalförbundet kommer även vid behov informera om energiförsörjningsplanen inför beslut i kommunerna och bistå i det fortsatta påverkansarbete gentemot olika aktörer i enlighet med det positionspapper som antagits inom Beredningen för Hållbar Utveckling (BHU) samt direktionens egna ställningstaganden.

Person- och godstransporter

Inom ramen för befintliga processer och i utökade insatser tydliggörs behov och utifrån dem möjliggörs godstransporter till/från stora etableringar, resmöjligheter utvecklas och stråk säkerställs mellan större etableringar och bostäder samt andra målpunkter i och utanför Skaraborg, såsom större universitetsorter. Bland annat kommer inspel göras i samband med Västra Götalandsregionens remiss av Trafikförsörjningsprogram 2026-2029, kollektivtrafikstrategi för Västra Götaland.

Arbetet inkluderar även infrastruktur som behövs för att möta behovet. Speciellt fokus läggs på att stärka viktiga järnvägsstråk såsom Västra stambanan och Kinnekullebanan.

ETABLERING

Det behövs ett förstärkt proaktivt arbete för att tillgodose behoven av investeringar inom näringslivet. Särskild prioritering läggs på det som identifierats nödvändigt för de större investeringarna i Skaraborg, inte minst AB Volvos omställning och nyetablering.

Offertberedskap

Aktiviteten syftar till att attrahera verksamhets-, bostads- och hotellinvesteringar i Skaraborg genom offertberedskap och dialog med fondbolag, fastighetsbolag, investerare och andra relevanta aktörer lokalt, regionalt och nationellt. Det sker i form av strukturerad dialog genom arbetsgrupper, möten, besök och uppsökande verksamhet samt delaktighet i mässor och konferenser. Arbete sker även inom industriell symbios.

Fortsatt dialog med de kommunala bostadsbolagen planeras och insatser för att ta vara på allmännyttans värde och potential.

Det test som genomförts för att digitalt synliggöra lediga tomter kommer skalas upp till fler kommuner och även tillgängliggöras på Business Region Skaraborgs hemsida.

Investeringar inom el

Aktiviteten syftar till att attrahera investeringar inom energiproduktion och lagring genom att agera inom Skaraborg, men även genom andra plattformar såsom Business Sweden.

Uppsökande kontakt och fortsatta samtal med aktörer som bygger elproduktion och lagring planeras bland annat utifrån framtagna vindbruksplaner i Skaraborg.

För att tydliggöra vårt erbjudande kommer paketering att ske och samordning med energibolagen för att möjliggöra intressanta helhetslösningar där olika energilösningar kan vara en möjliggörare. Biogas är exempel på en sådan möjliggörare.

Etableringar

Prioritering i denna aktivitet är på de större investeringarna i Skaraborg, inte minst AB Volvos omställning och nyetablering. Till följd av de stora etableringarna är Skaraborg en intressant plats även för följetableringar.

Under 2025 sker fortsatt investeringsfrämjande arbete kopplat till följetableringar utifrån inhämtad kunskap. Genom samarbete med Energimyndigheten och Business Sweden, kopplat till Battery Arena, har Skaraborg möjlighet att skapa en miljö/mötesplats där batteriindustrins aktörer kan träffas för att utbyta erfarenheter och arbeta i olika projekt tillsammans.

KOMPETENS

En nödvändig framgångsfaktor för omställningen i Skaraborg är kompetensfrågan. Ett begränsat antal aktiviteter prioriteras initialt och därutöver behöver samordning med övrig/ordinarie verksamhet säkerställas för att möta behoven.

Forskning och högre utbildning

Högskolan i Skövde har en nyckelroll inom kompetensförsörjning genom forskning och högre utbildning. För att säkerställa relevanta akademiska utbildningar med kapacitet att möta omställningen krävs nära samverkan näringslivet för att fånga behoven och ett gemensamt arbete för att främja högskolans utveckling.

För att ytterligare komplettera och öka tillgången till högre utbildning behövs ett utvecklat samarbete med andra lärosäten.

Lär och innovationsmiljö

För att möta behoven vid Skaraborgs nyindustrialisering behöver en miljö för strategiskt lärande, innovation och industrinära träning etableras (förkortat lär-och innovationsmiljö).

Genom att väva in forsknings- och innovationsprocesser i det industrinära lärandet skapas förutsättningar att lyfta en bred målgrupp i strategiskt viktiga områden som stärker konkurrenskraften inom Skaraborg industri.

En förstudie genomförs som kommer att identifiera målgrupper och branscher som ska omfattas, relevanta samverkansaktörer och möjliga platser för lokalisering. Synergier med befintliga strukturer kommer identifieras samt tids- och aktivitetsplaner tas fram. Utöver det behöver frågor kring samarbeten, driftsansvar och finansiering hanteras.

Yrkeshögskola

Yrkeshögskolan spelar en viktig roll inom kompetensförsörjningen och ett utvecklingsarbete behöver göras för att skapa förutsättningar och möjliggöra relevanta utbildningar i Skaraborg.

En utveckling av processerna inom yrkeshögskola planeras i syfte att möta näringslivets behov samt stärkt samverkan för att uppnå ökad effekt, inte minst vid ansökning om utbildning.

Även dialog och arbete gentemot myndigheten för att förbättra förutsättningarna att möta utbildningsbehoven i Skaraborg och Västsverige har identifierats som viktiga insatser.

SKARABORGS ATTRAKTIONSKRAFT

När Skaraborg under tio år ska öka antalet invånare till 300 000 samt bli en arbetsmarknadsregion krävs en bredare analys av vad som skapar attraktionskraft för nuvarande och framtida skaraborgare.

Platsutveckling

Skaraborg ska fortsatt vara en attraktiv plats, där människor vill bo och leva med målsättningen att locka ytterligare 30 000 invånare och möta behoven inom den investeringsfrämjande verksamheten och omställningens kompetensförsörjning. För att uppnå det målet behövs en gemensam bild av Skaraborg, en berättelse om platsen.

Platsberättelsen färdigställs och förankras under våren 2025 för att sedan användas av plattformarna Business Region Skaraborg, Livet i Skaraborg och Visit Skaraborg och även erbjudas andra aktörer som underlag för sin kommunikation. Även förslag till fortsatt arbete utarbetas och lyfts för beslut.

Marknadsföra Skaraborg

Det har blivit tydligt att ett utökat arbete krävs för att öka kännedomen om Skaraborg som plats och vad som planeras att genomföras i Skaraborg, inte minst i forma av etableringar och expansioner. För att stärka Skaraborgs attraktivitet och locka investeringar som möjliggör ökat bostadsbyggande, energiproduktion och andra avgörande satsningar föreslås en ny aktivitet i syfte att marknadsföra Skaraborg. Platsberättelsen kommer att vara en viktig input i arbetet.

Initialt läggs fokus på ökat bostadsbyggande genom deltagande i olika mässor, konferenser och arenor för att öka kännedomen om vad Skaraborg kan erbjuda och därmed locka investerare. Tillsammans med kommunerna har behov identifierats av att vara närvarande vid aktiviteter där fastighetsbolag och investerare befinner sig och förmedla gemensamma budskap.

Kulturell infrastruktur

Om Skaraborg ska vara attraktivt utanför arbetstid spelar kultur och fritid en viktig roll. Kulturell infrastruktur är en förutsättning och avser i det här fallet både anläggningar och de människor, organisationer och institutioner som verkar inom kultur- och fritidssektorn. För att visa på Skaraborgs nuvarande kapacitet inom fritid och den kulturella infrastrukturen genomförs kartläggning och analyser. Underlaget ska även visa på olika lösningar för att skapa de bästa förutsättningarna för en attraktiv och lyskraftig region.

SOCIAL HÅLLBARHET

När samhällen växer snabbt kan trygghet och säkerhet påverkas på andra sätt än vid traditionell utvecklingstakt. Mot bakgrund av det genomförs ett arbete för att bygga kunskap och arbeta fram folkhälsofrämjande och trygghetsskapande åtgärder.

Risk- och möjlighetsanalys

En social risk- och möjlighetsanalys genomförs i syfte att främja folkhälsa och trygghet samt möjliggöra brottsförebyggande arbete i ett snabbväxande samhälle. Aktiviteten sker i samverkan mellan Skaraborgs kommuner, Länsstyrelsen och polisen. I samverkan med aktörer utarbetas folkhälsofrämjande och trygghetsskapande åtgärder. Arbetet har tagit utgångspunkt i Mariestad och kommer att utökas till fler kommuner. Utöver löpande insatser, kunskap och samverkan ska arbetet resultera i ett metodstöd som kan nyttjas som stöd för samhällen som växer snabbt.

SAMVERKAN OCH FINANSIERING

Det krävs nya sätt att arbeta med Omställning Skaraborg på alla nivåer. De aktiviteter som identifierats har hittills till stora delar hanterats i ordinarie verksamhet, men kan komma att kräva utökade resurser både i form av arbetskraft och pengar.

Matchning finansiering

För att säkerställa finansiering av omställningsarbetet matchas aktiviteterna mot olika finansieringslösningar, såsom projekt och program regionalt, nationellt och internationellt. Arbetet fortsätter bedrivas i olika grupperingar och forum som skapats för dialog och analys av behov och möjligheter.

Långsiktig finansiell analys

Omställningen innebär stora investeringar för kommunerna. För att få mer kunskap genomförs en långsiktig finansiell analys för Skaraborg, vars resultat kan användas för att fånga de långsiktiga finansieringsbehoven och utgöra underlag för ställningstagande kring hur behoven bör hanteras. Under 2025 tas en ny ansats för att genomföra analysen/kartläggningen av de investeringar som kommer att krävas i syfte att identifiera vad som fortsatt bör drivas gemensamt för Skaraborg.